СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIV. Ч. 255. Джерзи Сіті, Н. Дж., вівторок, 2. листопада, 1926. VOL. XXXIV. No. 255. Jersey City N. J., Tuesday, November 2. 1926. THREE CENTS

ДЕНЬ ПЕРШОГО ЛИСТОПАДА

ЦЕ ВЕЛИКЕ НАЦІОНАЛЬНЕ СВЯТО. ЦЕ ПАМЯТЬ ПРО ТУ РАДІСНУ І ЩАСЛИВУ ХВИЛЮ, КОЛИ ВІДРОДИЛАСЯ НА ЗАХІДНО-УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВА.

ЦІЛИЙ МІСЯЦЬ ЛИСТОПАД ПРИЗНАЧЕНИЙ ДЛЯ ВШАНОВАННЯ ТОЇ ПАМЯТИ, А КОЖДА УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА, ПАМЯТАЮЧИ НА ЦЕ, ЗБИРАЄ З НАГОДИ ЦЕГО СВЯТА ЖЕРТВИ НА ДАЛЬШУ БОРОТЬБУ, НА ІНВАЛІДІВ І НА ПОЛІТИЧНИХ ВЯЗНІВ ТА ПЕРЕСИЛАЄ ЇХ ДО КРАЮ ЧЕРЕЗ:

OBYEDNANYE, P. O. BOX 411, PHILADELPHIA, PA

ДЕПАРТАМЕНТ СТЕЙТУ ПЕРЕЧИТЬ ЧУТКУ ПРО НАБЛИЖАЮЧІСЯ ЗНОСИНИ З МОСКВОЮ

ВАШИНГТОН, 31. жовтня. — З огляду на те, що в деяких англійських газетах появилисся чутки, буцімто оперті на авторітетних жерелах, немовбито американський уряд схилявся вже до навязання офіціяльних зносин з большевицьким урядом у Москві, департамент стейту видав публичну заяву, що сього рода чутки є позбавлені всякої основи.

Становище американського уряду супроти большевицького уряду в Москві остається й на далі таким, яким воно було досі, себто ворожим.

ТЕЖ НЕБУВАЛА ОБОРОНА.

НЮ БРАНСВИК, Ню Джерзі, 31. жовтня. — Пані Гол, жена протестантського проповідника д-ра Гола, котрого вбито чотири роки тому з його любовницею, хористкою церковного хору, панею Милз, заявляє, що вона удалася до одного визначного фотографа й зниялася в 22 ріжних позах, щоби відтак сі фотографії розголосити й ними переконати публику, що вона не є „огидним, хитрим типом", за яку її взялися представляти сензаційні газети, вживаючи при сьому відповідно спрепарованих фотографій.

СМЕРТЬ ВІДОМОГО ОПРИШКА.

ДІТРОЙТ, Мишиґен, 31. жовтня. — В однім богацьким домі трійка бандитів урядила собі гучну забаву зі шампаном. Підчас забави пяні бандити почали сварку, яка скоро довела до стріляннини, в котрій згинуло 3 мущин та 1 жінка. Межи вбитими є Вилием Джеймз Олсен, відомий бандит, який мав брати участь у кількох нападах на банки й межи иньшим мав доконати рабунку почтового воза в Елизабеті, Ню Джерзі.

ТРАҐІЧНА ПРИГОДА СВЯЩЕНИКА.

ОЛБАНІ, Ню Йорк, 31. жовтня. — В четвер найдено тут тіло о. Д. Д. Бесемер, сотрудника римо-католицької церкви св. Тереси. Лежало воно в купальни приходства. Лава суддів, покликана „коронером" (судовим лікарем), прийшла до переконання, що покійний погиб наслідком нещасного випадку, спарений кипятком, виходячим з тушу. Судді додумуються, що священик брат туш, пустив горячу воду на себе і спарився на смерть.

ВИРАТУВАЛИ ЗАЛОГУ ПОТАПАЮЧОГО КОРАБЛЯ.

НЮ ЙОРК, 31. жовтня. — Норвезький торговельний корабель Феликс попав у вівторок в полосу страшної бурі недалеко від побережа Нової Шкотії. Буря обезсилила корабель і він мусів кликати допомоги. Та помочи не було. По кількадневій тяжкій боротьбі з морем удалося нарешті 7 морякам довести корабель до нюйорського порту.

На скалах Нової Шкотії розбився в вівторок канадійський „скунер" (вітрильний пяти-щогловий корабель) Вилием Мелборн.

ОСІНЬ З ВЕСНОЮ.

НЮ ЙОРК, 31. жовтня. — В конґреґаціональній церкві в Пачогі відбувся нині шлюб д-ра Сайлеса Роджерса Корвита, 66-літнього лікаря з Белпорта, на Лонґ Айленді, з 18-літньою Вайолею Алтер. „Молодятам" удалося зараз по шлюбі утекти перед фотографами.

ПРЕЗИДЕНТ ВИДАЄ ПРОКЛЯМАЦІЮ ПРО ДЕНЬ ПОДЯКИ.

ВАШИНГТОН, 31. жовтня. — Як се звичайно робиться кождого року, так і сього президент видав нині проклямацію, встановляючу послідний четвер у листопаді урядовим святом „дня подяки".

У своїй прокламації президент Кулидж каже, що Злучені Держави можуть похвалитися як край, найбільше поблагословений.

„Свято подяки" припадає на день 25. листопада.

СЬОГОРІЧНА ІМІҐРАЦІЯ ДО АМЕРИКИ.

ВАШИНГТОН, 31. жовтня. — Як подає департамент стейту, американські конзулярні урядники видали поза границями Америки віза для 371,927 чужинців, що бажали прибути до Злучених Держав до 30. червня 1926. року.

Европейські квоти, виносячі 161,364 віза, вичерпані, бо остало усего 418 віз. З того на Ірляндію саму припадає 291 віз, з чого видно, що Ірляндці не дуже то спішуться їхати до Америки.

Зі загальної суми віз, 161,857 дано людям, які їдуть сюди на постійне поселення; 30,835 віз для людий, які приїзджають сюди як привілявані приїзжі; а 138,777 віз дано людям на тій основі, що вони родилися на західній півкулі.

ПІДНЕСЛИ РОБІТНИЧУ ЗАПЛАТУ НЕЮНІЙНИМ РОБІТНИКАМ.

ЧАРЛСТОН, Вест Вірджінія, 30. жовтня. — Властителі копалень вугля повіту Кнаґва постановили підняти робітничу заплату вуглевих робітників у своїх копальнях.

Підвишка досить поважна, бо машинові робітники, які діставали по 4 долярі 64 центи, будуть діставати по 7 долярів 18 центів на день, а „трепери", які діставали по 2 долярі 57 центів, дістануть тепер по 3 долярі 65 центів. Вантажники вугля дістали підвишку з 43 центів на 63 центи на тону, а „катерí" з 10 центів на 14 центів за тону.

75 ДОЛЯРІВ ЗА „ДИПЛЬОМАТИЧНИЙ НАПИТОК".

ВАШИНГТОН, 29. жовтня. — Місцева поліція засудила полісмена Скаркведера на гривну в сумі 75 долярів за те, що споювши сторожу коло румунського посольства підчас відвідин румунської королевої, він зайшов до посольства й напився вина. Він захорів від того вина, і другі полісмени найшли його відтак зі сильно помраченою головою.

„ЧУДО" З ВІДНОВЛЕНИМ ОБРАЗОМ.

Старокраєві часописи доносять про „чудо", яке недавно заворушило Львовом. „Чудом" показується образ Богородиці, який ніби чудесно відновився. В самім ділі ніякого чуда в тім відновленню не було; образ, який находився в приватнім мешканню при вул. св. Софії, „відновлено" в той спосіб, що обмито його від бруду, але по місті розійшлася поголоска про чудесне відновлення образа і зараз сфанатизовані жінки пустилися молитись до „чудесного" образа. Товпи народа, що збиралися на вулиці перед домом з „чудесним" образом, були такі великі, що поліція стала безрадна. Наконець найдено „чудесний" вихід з клопоту. Римо-католицька консисторія казала перенести „чудесний" образ до близького костела св. Миколая і тепер хто хоче, може до того образа молитися в костелі. „Чудесний" образ є звичайний собі ярмарочний образ, друкований в Чехії оливними красками.

УКРАЇНСЬКИЙ НАУКОВИЙ ЗІЗД У ПРАЗІ.

Дня 3. жовтня отворено у великій салі Геольоґічного Інституту Карлового університету в Празі І. Український Науковий Конґрес у Чехословаччині. Привітну промову виголосив ректор українського університету в Празі, проф. др. Олександер Колесса. Бесідник привитав учасників і представив коротко історію і ціли Конґресу. Свою промову закінчив привітом у сторону президента Масарика. Опісля провід конґресу обняв проф. др. Іван Горбачевський, що був головою Організаційного Комітету, який займався підготуванням і скликанням Наукового Зізду. Інавґураційну промову виголосив проф. Дмитро Дорошенко, що змалював ядерними словами образ розвитку української науки за останніх 50 літ. В Конґресі взяло участь 134 особи. Конґрес скінчився в четвер, 7. м. м. перед полуднем.

ЗАБОРОЛО ЦИВІЛІЗАЦІЇ.

Так називає дехто Польщу і навіть вірить у цю своєрідну стару легенду. Що вона поширена між польським громадянством, нічого в тому дивного — давнійше, а то й незрозуміло, що деякі „наші" люди намагаються якраз тепер популяризувати цю історичну брехню серед нашого західно-українського громадянства. Пригляньможся, як виглядає по правді отсе „заборолo цивілізації". Польське статистичне бюро (державне!) нараховує на 28 міліонів населення сучасної Польщі 6.581.307 неграмотних, але тільки у віці вище 10 літ життя. Скільки неграмотних є понище цієї границі віку — до цего польскі державні статистики не мали відваги признатися! З наведеного числа неграмотних припадає на молодь у віці від 10 до 14 літ звиж міліон анальфабетів! Розподілу неграмотних по національній приналежности статистика не подає, затеж переводить поділ після віроісповідання. І так на римо-католиків приходить 3 міліони неграмотних, на греко-католиків 1,174,664, на православних 1,573,063 і вкінці на жидівське населення 626,075. Коли зважимо, що православне і греко-католицьке населення це Українці та Білорусини, до яких треба добавити іще значну скількість римо-католиків, то наведені нами цифри дадуть нам жахливу картину освітного стану неволених Польщею народів, як вислід націоналістичного гноблення і документ польської „цивілізації". Справді — Польща це заборолo, але не цивілізації, а хіба проти всякої цивілізації!

ШТУКАРСТВА ПОЛЬСЬКИХ ЗАКОНІВ.

Львівський панич інжінір З. Дуніковський, який розбиваєтся по вулицях своїм автом, переїхав на смерть 15-го липня селянина І. Данилова. За це засудили його на місяць вязниці. Апеляційний суд потвердив присуд першої інстанції, з тим, що його виконання завішене на протяг... двох літ. Иншими словами: амнестія. Родина вбитого під колесами авта має право домагатись бодай звороту коштів похорону помершого, про які чутливий панич і чути не хоче. А щоб оминути цих коштів, він переписав своє авто на власність... своєї 3-літньої дочки! Виринає питання: скільки осіб і яких визначних має переїхати на смерть львівський автомобіліст, щоби міг лякатись кари?

УДОСКОНАЛЕНЕ ПАЧКАРСТВО.

Яких способів не хватаються вже пачкарі, щоб перепачковувати товар через границю, доказує зловлення пачкарського воза на латвійсько-російській границі. Хомути на конях були збірниками алькоголю, в ухах коней були поховані мішочки з самоцвітами. Всі споживні продукти, що находилися на возі, служили для цілей контрабанди: ковбаси були начинені шовковими панчохами, в горшках з молоком були сховані дорогоцінности, але вершком спиту були яйця, які наколювали шпилькою, випорожнювали і наповняли алькоголем. Розбиття одного такого яйця - фляшки і зрадили пачкарів. Кажуть, що американські пачкарі хочуть опатентувати такий спритний спосіб контрабанди.

АВТОМОБІЛІ І ГАЗОЛІНА.

На початку цього року було зареєстровано в Злучених Державах 19,697,832 моторових возів (автомобілів і „троків"). Пересічно кожний автомобіль зуживає на рік 450 ґальонів газоліни і — не відомо скільки доріг напсує, але від 1919 року американські стейти почали накладати податок на газоліну, зміркувавши, що взисканими ґрішми можна в значній части покрити кошти направи доріг і будови нових. Податок на газоліну накладений в усіх стейтах окрім Ню Йорку, Ню Джерзи, Масачусетс і Ілиноіс. На протязі перших шести місяців цего року прибуло з цього до стейтових кас близько 85 міліонів долярів, які стейтові уряди зужили на свої дороги. Найбільше прибутку з газолінового податку мала Каліфорнія — поверх сім міліонів за шість місяців.

МУРИНСЬКА ІНТЕЛІҐЕНЦІЯ ІДЕ ДО ЕВРОПИ.

В травні найблищого року приїде з Америки до Англії 500 муринів, що належать до вільних фахів: лікарів, адвокатів, літератів і т. д. Від травня до вересня посвятяться вони студіям в Англії, Бельгії, Голяндії, Німеччині, та Італії, відвідуючи лічниці, суди, парляменти і т. п.

ЖАРТІВЛИВИЙ ҐРІМ.

Під Кведлінбурґом (Німеччина) вдарив ґрім в дерево, а потім поразив дівочу шкільну проґульку, що сховалася на веранді лісничівки. Ґрім порвав 8-ми дівчатам черевики і панчошки, і не зробив більше ніякої шкоди.

АТЕНТАТ НА МУССОЛІНІ

БОЛЬОНІЯ, 31. жовтня. — Якийсь невідомий, може 18-літний мущина стріляв нині до диктатора Мусоліні з револьвера. Куля пробила плащ диктатора, але його не ушкодила. Товпа фашистів, стоячих коло Мусоліні, протверезившися з отупіння, кинулася на напасника й вбила його на місци.

Се вже шестий замах на життя диктатора. Лишень недавно стріляла на нього божевільна Ірляндка Гибсон.

Сим разом атентат мав місце підчас великих місцевих парад, що мали на ціли відсвяткувати чотиролітну річницю державного замаху фашистів.

ЦІКАВА ПРОПОЗИЦІЯ АНГЛІЙСЬКОГО ПИСЬМЕННИКА.

ЛОНДОН, 31. жовтня. — Анґлійський письменник Г. Ґ. Велс виступив в своїм послідним творі, що має наголовок „Світ Вилема Клисолда", з пропозицією завести 12-дневий тиждень, в котрім 8 днів малоби бути призначені для безперервної праці, а 4 дальші дні для відпочинку й забави.

ПРУСЬКИЙ УРЯД УМИВАЄ РУКИ ВІД „ЧОРНОЇ АРМІЇ".

БЕРЛІН, 31. жовтня. — Німецький міністер війни, др. Ото Ґеслер, видав публичну заяву проти зізнань поручника Шульца, котрий на процесі проти „чорної армії" зізнав, що „чорну армію" орґанізовано за згодою пруського уряду. Міністер каже, що се зізнання не годиться з правдою.

ПЕРЕГОНИ В ЖИРУНЬСТВІ.

ЛОНДОН, 31. жовтня. — Лорд Піл, високий урядник міністерства праці, визвав драматурґа Артура Пінеро на перегони в їдженю устриць. Газети кажуть, що шампіонату не здобуде з них ніхто, бо сей належиться одному молодому Лондонцеви, який кілька разів у тиждень зїдає при одному обіді по сотці устриць.

РОБІТНИЧІ ВІЧА В ОБОРОНІ САКО И ВАНЦЕТІ.

ПАРИЖ, 31. жовтня. — У Франції відбуваються нині масові віча для протесту проти трачення італійських анархістів Сако й Ванцеті, засуджених американським судом в Месечуэетс за вбийство. Бесідники на зборах закидають, що суд засудив обжалованих не тому, що вони винуваті, а тому, що вони анархісти й іміґранти. Віча висмівають американське судівництво, а відтак висилають до американських амбасад резолюції, в яких протестується проти виконування присуду.

НОВИЙ НІМЕЦЬКИЙ РЕПУБЛИКАНСЬКИЙ МІСЯЧНИК.

БЕРЛІН, 30. жовтня. — Завтра виходить перше число нового німецького місячника „Ді Дойтше Републік", який має заступати засади републиканізму й демократії.

До Републиканської Робітничої Орґанізації, яка видає сей місячник, належить межи иншими Павло Лебе, президент німецького парляменту; Йосиф Вірт, бувший німецький райхсканцлер; Др. Людвік, і другі. Канцлер Маркс вислав до місячника поздоровлення з приводу його появи, в якій підносить потребу ширення серед німецького народа републиканських і демократичних думок.

РУМУНІЯ ЗНОВА ПРОГНАЛА ГАЗЕТЯРА.

ВІДЕНЬ, 30. жовтня. — Румуни знова прогнали заграничного газетяра. Сим разом ходить о представника новинкарської аґенції „Де Юнайтид Прес" у Букарешті, якому Румуни закидують ворожнечу до румунського князя Карла.

Румунські газети дуже втішні з приняття румунської королевої в Америці. Вони певні, що Румунія дістане позичку.

НОВИЙ „ДЖАБ" ГАБСБУРСЬКОГО АРХИКНЯЗЯ.

ВІДЕНЬ, 30. жовтня. — Архикнязь з цісарського роду Габсбурґів Леопольд Фердинанд, котрий зрікся свого титулу й став „простим" Леопольдом Вольфлінґом, став продавати ковбаски в одній крамниці, заложеній його прибраною дочкою Луїзою Бом.

ДАРУНОК ЦІСАРСЬКОГО СИНА ДЛЯ ЗАГОВІРНИКІВ ПРОТИ РЕПУБЛИКИ.

БЕРЛІН, 30. жовтня. — В републиканській пресі викликала велике обурення вістка, про те, що третій син бувшого німецького цісаря, князь Оскар, вислав до тюрми подарунки заговірникам проти німецької републики.

БОКСЕР У БІЙЦІ ПОЗА „РИНГОМ".

ПАРИЖ, 31. жовтня. — Відомий французький боксер Жорж Карпентіє, котрий свого часу побивався за боксерський шампіонат, найшовся нині в такім положенню, що брав участь у бійці за 182 долярі. В однім з місцевих каварень приступив до нього якийсь молодий чоловік, який представився, що він кревняк доброго знакомого боксера. Розговорився новий знакомий про знаменитий бизнес, який він може предложити боксерови. Щоби покінчити поясненнє, він попросив боксера на вечеру до другої реставрації, де вони й говорили сам на сам. Коли вийшли з вечері, Карпентіє вже позичив свому свіжому знакомому 182 долярі на викінчене якогось бизнесу в Америці, з якого вони мали заробити 10,000 долярів.

Вони відїхали автом до готелю, де жив незнакомий. Тут сей попросив боксера підождати на нього. За хвилину Карпентіє побачив свого нового приятеля, як сей вийшов з бічних дверей готелю та чимскорше поспішав улицею. Боксер кинувся за ним на здогін, а дігнавши звалив його на землю одним ударом кулака, а відтак покликав полісмена, щоби сей поміг йому пошукати на обманци „позичених" гроший.

Користайте з нагоди! Користайте з нагоди!

ТЕПЕР БЕЗ ВСТУПНОЇ ОПЛАТИ ПРИЙМАЄСЯ ДО УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА

ВСТУПАЙТЕ СЕЙЧАС ВСТУПАЙТЕ СЕЙЧАС

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ДО ПРАЦІ ДЛЯ СИРОТИНЦЯ

Звіт Комітету Сиротинця при Українськім Народнім Союзі, який вчора почався друкувати в Свободі, буде для кождого відділу й для кождого члена Українського Народного Союза свідоцтвом його праці для сього діла.

Від коли справа будови Сиротинця при Українськім Народнім Союзі вийшла зі стадії мрій і мрійних плянів, себто від коли головний уряд Українського Народного Союза зорганізував для сеї справи спеціяльний комітет, а сей знова зарядив збірку серед членів, від того часу справа просто не сходить з денного порядку зборів наших відділів. Відділи дискутували справу на своїх зборах, виносили про неї ухвали та сі ухвали виконували.

На загал треба признати, що відділи й члени відкликнулися до справи так, як здорові члени суспільности відкликнутися повинні. Відділів, які заявилиби ся проти основання Сиротинця, майже не було. Коли десь виступали члени з ріжними „арґументами" проти такої будови, то сі голоси зневіри сейчас придушили голоси сильних і довірливих людий. Зі зборів відділів виходили правильно резолюції за заснованнем і як найскоршим вибудуваннем сиротинця й приюту при Українськім Народнім Союзі.

Сі ухвали члени сейчас затверджували вчинком, як се звичайно роблять морально сильні люди. Не лишали заяв голословною балачкою, але ділом, жертвою, показували, що за своїми словами вони стоять зі своїми ділами, що підтвердження щирости своїх слів вони готові понести жертву ущербком своїх ощадностий.

І ось мають тепер відділи й поодинокі члени перегляд своеї праці для справи, яку вони в сей спосіб признали корисною для себе й других, дорогою для свого серця. В звіті може кождий побачити зеркало своеї праці для громадської справи.

Як у других справах, так і тут, одні можуть своєю працею погордитися більще, другі менче. Та не лишень се. Звіт повинен мати значінне не стільки для минувщини, скільки для будучности. Він нам повинен відкрити наші сильні сторони, щоби ми їх далі повтаряли, і наші слабі сторони, щоби їх вимииали й старалися направити. Дивімся на нього, і де побачимо недостачу, так доложім сил, щоби її направити.

Сей звіт се перший звіт. Се лишень початок. До кінця діла ще далеко. Ще богато праці треба до завершення. Ще богато зусиль вимагае діло, ще богато жертв.

Але се не повинно нас знеохочувати. Знеохотити се може лишень слабих. Сильні лишаться при ділі та будуть працювати так довго, поки на добро членів Українського Народного Союза не стане нова наша національна твердиня, великий сиротинець і приют для старших членів.

До праці. Праця одна діла довершить.

ВІДГУКИ ДІТРОЙТСЬКОГО ЦЕРКОВНОГО СКАНДАЛУ

Дітройтський скандал з недопущеннем до церков проповідників робітничих юній знова вентилюється в американській пресі. Сим разом Дітройтська Рада Торговлі виступає з публичною заявою, виміреною проти дітройтських церков.

Закидае Рада Торговлі церквам грубий нетакт, яким церкви витягнули на публичний вид справу, яка на думку Ради повиннаби була остати приватною, тайною.

Рада Торговлі виступае далі остро проти союза дійтройтських церков за те, що сей на своїм засіданню ухвалив резолюцію, якою осуджується політику місцевих купців і промисловців, котрі мають натискати на церкви з такою нахальностю, що церкви мають враження, що купці й промисловці хочуть наложити свою лабету на проповідальниці й проповідників.

Рада Торговлі пятнує закид свюоза церков як виссаний з пальців, і каже, що не купці й промисловці, але якраз робітничі орґанізації пробують опанувати церкви й диктувати проповідникам, що мається в церквах говорити.

В сей спосіб маємо перед собою дивний вид: церкви стали полем боротьби межи робітництвом, з одного боку, а підприемцями, з другого. Покищо, о скільки ходить о місцеву боротьбу, горою йдуть підприемці, але й сумніву нема, що й дітройтське робітництво певно пристане до загального походу робітничих орґанізацій. Ґарантує се широка дискусія, яка розвелася в суспільности про сю справу.

Власне ся дискусія цікава для нас з одного боку, з якого для Американців вона не цікава. Американські ґазети подають критику, яку тепер підносять проти церков дітройтські купці й фабриканти, і нікому навіть у голову не приходить робити сим купцям або фабрикантам закиду, що критика церкви або священиків се спроба розбивати церкву або підривати віру чи релігію. Сього рода безглуздного погляду не піднесе в американській суспільности проти найостірйшого критика церковної політики. Американська суспільність уже дозріла на стільки, що вона розуміє, що критика церкви се не ширенне безвірства.

Антін Крушельницький.

ФРАНКІВ ЦИКЛЬ „ТЮРЕМНІ СОНЕТИ".

Сей цикль сонетів написав Іван Франко у вересні і жовтні 1880 року в тюрмі.

Колись в сонетах Данте і Петрарка,
Шекспір і Спенсер красоту співали,
в форму майстерну мов різьблена [чарка
свою любов мов шум-вино вливали.

Ту чарку Німці в меч перекували,
коли знялась патріотична сварка:
панцирний їх сонет як капраль гарка,
лиш краску крови любить і блиск [стали.

Нам, хліборобам, що з мечем почати?
Прийдесь нову зробити перекову:
патріотичний меч перекувати
на плуг — обліг будущини орати,
на серп, щоб жито жать, життя осно- [ву,
на вили — чистить стайню Авгіову.

Отсей сонет треба мати конче перед очима, коли хочемо, як слід, зрозуміти „Тюремні сонети" Франка. Поет пише цикль сонетів і виспівує в них те, що його найбільше болить. Тюрма — незаслужена і несподівана, тюрма без причини й без змоги дізнатися про причину, виринае із грудий поета перш усього протест проти такого знасилування його волі, обмеження його свободи, а враз із сим протестом обуренне по причині топтання найпримітивнійших основ людяности. А далі виспівує поет свої почування, що їх зазнае у тюрмі.

З огляду на зміст: у сонетах I.—XXVI. поет описуе тюрму, той дім плачу і смутку і зітхання, гніздо грижі і зопсуття і муки із усіми її порядками. Описує хвилю, як вводять до неї людину, описує казні, житте у них, тюремні розмови, „забави", співи, тюремний харч, контролі судових старшин, то що. Веде нас поет крізь усі ті місця, що спричинили йому стільки горя. От хочби сей прохід по казні, аби не здеревіли ноги:

Встаем раненько, миемось гарненько,
збираемось і стелим ліжко вмить,
пісочком казню метемо чистенько,
тоді давай ходить, ходить, ходить...

Шість кроків там і шість назад — [досить,
щоб не крутився світ, та трьом ті- [сненько.
то два нас ходить, а один сидить, —
той встане — з нас один сіда смир- [ненько.

Колись в Бориславі були землею
два ріпники присипані: три дошки
над ними стали скісною крівлею.
Лиш люльку мали і вода слезила
з кутку: сей воду ссе, той курить [трошки...
Сім діб! І нас тогож тюрма навчила.

Або той сонет, де поет описує жорстокість дозорців вязнів, а як характеристику наводить спосіб, як вони дають вязням хліб.

Грим, грим! „Дід" (дозорець) вхо- [дить: хліб приніс. З порога
на піл покинув і попхнув ногою —
і я почув, що є власть надомною.

А друга частина: сонети XXVII. — XLV.містять у собі вилив чуття прибитої душі поета, його роздумування на тему любви й ненависти людства, людських звірств, врешті в поодиноких сонетах розкриває поет картини переслідувань, довершуваних людьми не від сьогодня. До кращих сонетів тої частини належить XXXIX.:

В тюрмі мені страшливі сняться сни,
гай чи то сни лишень — і сам не знаю,
такі виразні та трівкі вони,
такий несонний біль мені вчиняють.

Найтяжші муки, лютії тортури,
які лиш людям люди завдавали,
і ті, що в них страждали і вмирали,
заповнюють тюрми моеї мури.

Мов рій топляться привиди криваві:
страшні злочинці і святі герої,
і рани їх я бачу, мов на яві.
І з ран тих наче грім лунає в моїй
душі: „І нам частину співстраждання,
частину пісні за важке конання!"

Сонети!... Сонети!... Цикль сонетів — одноцільних! Скільки вони не родять у нас почувань. От хочби Міцкевича: „Sonety Krymskie". Велич світла, безмежність простору, чар краси!.— А тут? У нашого поета? Гній, сморід, задуха, душевні муки, насилування волі людини, — всьо, проти чого бунтується людська думка, — отсе настрій тюремних сонетів Франка.

Якеж їх значінне! Чи зможе зрозуміти їх появу всякий, що їх перечитае? Ні! Тільки той, хто знає житте нашого народа, хто знає, яке значінне має тюрма в історії нашого народа, скільки найкращих синів нашого народа, найчільнійших інтеліґентних умів і найсвідомійших одиниць зпід сільських стріх тратить марно найкращі літа свої у тюрмах по сей і по той бік кордону, тратять їх за те, що зрозуміли величні ідеали людства і намагалися стреміти до них, вести ід ним свій народ, — тільки той, хто все те бачить, хто знає те все, — тільки той зрозуміє настрій „тюремних сонетів", тільки той зрозуміє настрій поета під хвилю, коли писав ті сонети — у тюрмі!

І на силу насувається анальоґія між настроем „Тюремних сонетів" — Франка й оповіданнем Винниченка: Боротьба (із листів студента засланого в салдати), — з якого лунає не менший протест проти иншого рода моральної тюрми: салдатського примусу й знущання над поневоленими, позбавленими своїх людських почувань людьми. Тюрма й салдаччина — отсе два опирі, що руйнують найкращі сили нашої нації, — се символ нашого поневолення. І коли з одного боку приглянутися до „Тюремних сонетів" Франка, — вони виринуть перед нами у всій своїй красоті, як символ протесту проти поневолення нашого народного духа!

М. Скибінський.

НА ПЕРШОГО ЛИСТОПАДА.

Ліс колишеться похмурий,
Листя жовте шелестить,
А морозний вітер лютий
— Осінь, осінь — гомонить.

Кожду осінь споминаем
Славний перший падолист,
Як над Львовом преславнійшим
Наш визвольний стяг заблис.

Хтілось вірить, хтілось жити
В той визвольний славний час;
Після довгої неволі
Промінь блиснув і для нас.

А хоч зараз нам не світить
Ясне сонце із небес —
Певні ми, що вже тепера
України час воскрес.

• • •

Шумить вітер по діброві,
Листя жовте шелестить,
Скажене вража шляхта,
Бо не довго їй вже жить.

UKRAINIANS PROTEST THE RUMANIAN RULE

PHILADELPHIA, PA., October 30, 1926.—A solemn protest against the maltreatment of the Ukrainians by the Rumanian government was voiced here by the Supreme Officers of the United Ukrainian Organizations, that federate a series of national Ukrainian organizations, with the aggregate membership of over fifty thousand people.

The Supreme Officers of the said organization passed at their yearly meeting a resolution, authorizing and commanding the executive officers to publish a memorandum on the white terror in Rumania. The memorandum, which is to be presented to President Coolidge, American Universities and the press, reads:

"Taking advantage of the revolution, which spread all over the territories of the former Russian Empire, Rumania, with the assistance of the Allied Powers, has occupied the Ukrainian territory, known under the name of Bessarabia. The French plenipotentiary De Sant Oleur had then declared, in his statement of January 18, 1918, that the occupation of Bessarabia by the Rumanian troops had a purely military character and that it would never have any decisive influence either upon the contemporary political situation in Bessarabia or the final disposition of the country in the future.

"In spite of this, contrary to the principle of self-determination of nationalities, the Ukrainian portion of Bukovina was ceded to Rumania, the Allied Powers obligating the Rumanian government to carry out the provisions of the treaty of December 9, 1919, about the rights of racial minorities.

"In this manner a million of Ukrainians found themselves under the Rumanian rule, where they have remained to the present day. In all this territory the military rule is maintained even now. To be sure, foreign newspapers reported the elections to the Rumanian parliament, but they failed to mention the facts that in Ukrainian villages machine guns and canons were placed to terrorize the populace into voting for the government candidates. Such was the case e. g. of the villages of Kostryjivka, Kreshchatik, and Repuzjintsi.

"Ukrainians are subject to arrests even for having in their possession a Ukrainian almanac, as this happened to the farmer by the name of Karnats of the village of Raranche.

"The Ukrainians are deprived of all civic liberties. They have for them but corporeal punishment and tortures. "Wiener Zeitung", a non-partizan and disinterested Vienna newspaper, reported, on October 29, 1925, that at political trial at Kishenev it was established that state gendarmes had treated the witness by the name of Stinka in the following manner: they had bastinadoed him, placed upon red irons, lashed, scalded with boiling water, tortured with electicity, and suspended with his head downward, all this with the purpose of forcing out of him incriminating depositions against his neighbor.

"In Ukrainian churches it is prohibited to celebrate masses in the Ukrainian language. While under the Austrian rule, the Ukrainian language had been recognized in use in the courts; the trials were carried in Ukrainian, depositions were made and judgments entered in that language. These rights were abolished by the decree of Rumanian ministry, on May 17, 1920.

"All the Ukrainian schools, that have been making an uninterrupted progress before the Rumanian occupation, were abolished and changed into Rumanian schools. In the province of Bukovina alone the Ukrainians forfeited 218 elementary schools, 7 higher, 5 professional, and 2 chairs, which existed at the state unversity of Czernovits.

"Not more than two months ago the state secretary of interior Buskan has promulgated a decree by which the importation of all Ukrainian books, musical notes, pictures, to Rumania was proscribed.

"Such is, in a few words, the picture of the Ukrainian people under the Rumanian rule. The Ukrainians are outlawed.

"If add to this that the Rumanian government treats in a similar manner other national minorities, who, too, are victims of the „seguranca", the Rumanian Cheka; that the Rumanian worker works for 12 hours a day, and on Saturday and Sunday for 18, as there is no week-rest,—we shall obtain an weak picture of that white terror, that is carried in the twentieth century in the very heart of Europe.

"The nation, that before the war had only seven millions of population, has received from the Allied Powers a gift of ten millions, and grabbed a couple millions more, without any title whatsoever, recognizes nowadays only one single method of keeping with her the enslaved races, namely brutal force. By such tactics she has changed flourishing territories into one extended cemetery, and made Bessarabia into a volcano, which according to the general opinion of Europe, may bring about any moment a war between Russia and Rumania.

"The Ukrainian people will never recognize the Rumanian sway over their lands, but will always strive to free their lands from the Rumanian yoke and to unite these territories with the independent Ukrainian nation. The Ukrainian people believe that the most beautiful airs worn by the queen of Rumania will not succeed in hiding the black pages of the Rumanian rule of the government of her kingdom. Neither social success, nor politenes of the queen Mary will make us forget the tortures and deaths of thousands of innocent people, that fell victims of the Rumanian seguranca, that is gaurding her "majesty."

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ.

ЯКЕ ЗНАЧІННЯ МАЄ ПРЕСА ДЛЯ ОРҐАНІЗАЦІЇ.

Добрий редактор це неоціненний скарб для орґанізації. Розумів це великий Наполеон, тому клав велику вагу на пресу, підпирав її грошево і читав її з захопленням навіть на поли бою. Був тої думки, що добре редаґована преса це те саме, що й військова сила та що без неї ніяке діло не піде вперед.

Розумів вагу преси і папа римський Пій X., котрий в своїм докладі для кардиналів сказав, щоб ніколи не жалували гроша на пресу та видавництва, бо чого священик не договорює в проповідях в церкві, це доповняе преса.

Італійський поет Д'Анунціо, будучи на конференції властителів видавництв, сказав таке на адресу редакторів: Редактор в видавництві, це Альфа і Омеґа, початок і кінець. Добрий редактор це початок а лихий конець усякому ділу; добрий редактор нажене гроші до кишені видавця, бо його ґазета на стендах не буде довго лежати і такому редакторови треба добре заплатити, бо він варта цего. Є такі видавці, що хотять заробляти на редакторови, і беруть такого, не відповідного до такої важкої праці, але таку думку треба понехати. Коли видавець чи орґанізація хоче мати успіх, то мусять вони зрозуміти вагу тяжкої праці редактора. Бож редактор це учитель, доктор, аґроном, орґанізатор, психольоґ, мораліст, ботанік, ґеоґраф, математик, зоольоґ, акробат і астроном і т. д. Тільки подумати, на скільки то галузях науки повинен визнаватися редактор. Не платити редакторови відповідно до його праці, це найбільший гріх.

І це дійсно неоспоримий факт, що добрий редактор це прецінний скарб. Возьмім примір з нашої Свободи. Коли Свобода не мала добрих редакторів, наша орґанізація будаб стояла в застою. Сьогодня наш Союз перевисшає 30,000 членів та по відділах йде знаменитий рух в справі приєднування нових членів. Берім примір з Трентону, де для орґанізації тяжкий ґрунт та однак в кількох місяцях зорґанізовано для відділу 245 У. Н. Союза вісімнацять нових членів. Це неаби який успіх. Правда, що праці доложили урядники відділу, а головно наш предсідатель д. Іван Мороско. Головний уряд працює, річ ясна, рівнож ревно, але Свобода таки нам дуже богато допомогла, бо як каже д. Мороско, що між нашими людьми є дуже спопуляризована ґазета Свобода, бо її читають зі захопленням. Маемо отже добру ґазету, будуемо Сиротинець і приють, маемо нові евдавмент-поліси, а до того ще понад півтора міліона маетку, що в недалекій будучности наш Батько Союз, зорґанізує всіх наших братів, що ще ходять манівцями, під свій світлий стяг, бо вже досить, як каже наш велит Франко, нас недоля та наруга жерла, та крикнім: „Ще не вмерла. Віримо в незломну силу нашого народа, проч з орієнтаціями на Москву, Рим, чи Варшаву. Єдина чесна праця з неволі нас вирве, тож працюймо й орґанізуймо нові кадри для Союза, будьмо горді з него, що наш орґан Свобода, це правдиво народна трибуна, якою може гордитися весь український нарід.

В. Гасій.
Трентон, Н. Дж.

ВІД СЛІВ ДО ДІЛ.

(Голос з Канади).

Виступ проти еп. Богачевського та політики його близьких вийшов очевидно від свідомих Українців — від тих, що можуть, вміють і не бояться за собою постояти. Коли однакож слідити за ходом подій в „Свободі", то виглядає, начеб піднята акція тепер притихає. Матеріял вичерпується. Що можна було сказати, вже сказано.

Та чи все вже зроблено? Чи слова свідомих Українців відповідають їх ділам? Чи вміють вони бути послідовними і доказати ділом, що еп. Богачевський не має слушности? Чи відвага, яка виявлялась на папері, зреалізуєтся в ділі? Чи досягне гр. кат. загал руками по те, до чого заявляв своє право словами? Чи ненормальний стан оздоровиться?

Я вірю, що еп. Богачевський послідовний в своїй акції. Він знає, що робить — як знає стратеґік кождий рух на своїй території. Він має визначену точну ціль і докладає всіх зусиль, щоби її досягнути. Чи досягне він її нині, чи завтра, чи за 10, чи за 25 літ, се питанне другорядне. Важне те, що він має її досягнути. А тимчасом український загал має стратити.

Бо се політика не так еп. Богачевського, як тих, які вишукують Богачевських і присилають їх „працювати" між Українцями.

Висновок з того ясний! Треба, щоби Українці зрозуміли дійсний стан відносин, і загородили раз на завсігди чужій політиці вступ на свою церковно-народню територію.

Я більше ніж певний, що голос „свише" наказує твердо еп. Богачевському: „Поки буде можна що зробити, ти випробовуй ґрунт! Нам треба знати найперше, який в Українців розум і сила. Що можна нині взяти — бери, чого не можна, там попусти „великодушно" до якогось часу. А недумаючі будуть вірити, що ти попустив на віки, і задрімають. Тоді їх треба заколисати, щоби зовсім заснули. Все на світі здобуваєтьея ступнями, нераз дуже малесенькими".

І тому еп. Богачевський може навіть попустити — не силою розкаяння, але виключно з тактичних оглядів, відповідно до наказів з гори. Попустить в малім, щоби здобути велике.

Над сим власне треба призадуматися.

Все, що доси зроблено, це мабуть тільки протести, які були в „Свободі" і ті, які в товариських книжках запротокольовані. Однакож протест ще не є далекосяглою і самостійною творчою акцією. Се лише відрухове явище. Заболить, отже чоловік скривиться.

За протестами повинна прийти дійсна робота. Коли піднощено справу скликання синоду, то думаю, треба сю думку зреалізувати. Хто мав відвагу виступати зі скаргами і наріканнями, а навіть погрозами, той повинен тепер поступити крок дальше і занятися виготовленнем програми і скликаннем синоду, чи якого другого народного зїзду з тих представників, які мають найбільше право забирати голос і в церковних навіть справах.

Коли на голословних протестах скінчиться, то се відносин на довго не поправить, хочби і поправило на часину. Невилічений радикально рак відновиться і тоді може бути вже запізно. Колиб же так сталося, тоді буде можна зовсім слушно сказати, що не завинило тут рутенство еп. Богачевського, тільки рутенство укр. загалу — його короткозорість, його легковірність та нерішучість.

Від слів, дорогі Браття, приступайте до діл.

Вас. Буряник.
Губбард, Саск.

ХМАРИ
повість
Івана Нечуя-Левицького.
Ціна $2.00.
"SVOBODA"
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Василь Бобрів.

ІЗ ЦИКЛЮ ЇМ.

Невідомому жовнірові.

I.

Веться гадюкою:
В гору, в долину
З півдня на північ без упину
Окопи з розпукою.

* * *

Мов не живі
Ті рови.

* * *

Щільно дроти
Обступили...
Настановили
Смерть берегти.

II.

Кущик малесенький
Чудом зіставсь,
А під ним розіслався
Стрілець молодесенький.

* * *

У тоненькій руці
Кріс тримає тяжкий,
Не сум, а запал молодий
Лишивсь на юнацькім лиці.

III.

Хто він? Не знати.
У час урочистий
У день падолиста
Було їх богато.

Ще тулись під крісом
В тяжких переходах,
Не тверда, не певна була їще
[хода,
В обличчі дитячі риси —

Та в серці свободи бажання,
Ішли умирати
За вольную хату
Без стогону без нарікання.

* *

Вітер дротами дзвенить —
Не легесенько...
Стрілець молодесенький
Впав тай лежить.

Ню Йорк, 27. Х. 26.

ПЕРЕСТОРОГА.

Тому, що в ріжних околицях появились всякі „артисти-балетмайстри“ та позакладали школи Українських Національних Танців, підшиваючись під моє імя, оголошую, що буцім вони були назначені мною на інструкторів, заявляю отцею дорогою; що в Канаді я ще нікого не назначив інструктором тому, що інструкторського курсу в Канаді ще не було!

Проситься Шановне Громадянство вимагати від таких людців посвідки від мене, що вони дійсно назначені мною на інструкторів. — Артист-балетмайстер, **Василь Авраменко, 119 Finlayson St., Fort William, Ontario, Canada.** 255-6

З українського життя в Америці.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Українська будка на американській виставі.

В днях від 27. м. м. до 2. с. м. була в Ню Йорку у великій сали готелю Астор вистава жіночої штуки і промислу.

Виставу уладили американські жіночі інституції, які запросили до участи і жіночі організації ріжних еміґрантських національностий в Злучених Державах. Вистава була величава. Многі тисячі видців звиджували її що дня і мали що оглядати до пізної ночі. Вистава обзнакомила нюйорську і сторонню публику з ріжними галузями промислу, та з інтересними річами штуки.

Чужинці у своїх окремих кімнатах і будках виставляли особливости промислу (найбільш домашнього промислу) і штуки.

Українську виставу в окремій будці уладив **Союз Українок в Америці** при допомозі декількох діяльних громадян.

Хотяй роботу зачато вже пізно, бо до останку не знати було, чи Українки візьмуть участь у виставі (з огляду на кошти), таки українська виставка випала найкраще з усіх чужинецьких. Се признавали й Американці і навіть чужинці, що мали свої будки. Наші громадянки в останній хвилі наслали таку масу дуже гарних вишивок, що можна було прикрасити видну частину вистави. Стільки було вишивок (між ними богато дійсно артистичних) а також килимів та гуцульських виробів, що годі було вже виставити. Через сім днів вистави змінялось вишивки, щоби нічого не уйшло уваги чужинців і Американців. Те все, що розставлено під українським прапором і гербом, красувалось здалека і манило око всіх прохожих. Причинялось до того і се, що дівчата, які були при будці, були в гарних українських народних строях. Пребогато гостей зупинялось біля української будки та випитувалось про український нарід і Україну. Деякі речі, які були на продаж, публика закупила.

Заздрим оком гляділи на українську будку Польки, які мали місце на більшу виставку, бо заплатили 5 разів стільки що Українки, а не мали в ній майже нічого. Лиш кілька незамітних образків і килимиків. Їх будка робила враження начеб погоріла.

Союз Українок вважає, що участю у сій виставі причинився до піднесення імени українського серед Американців і при сій нагоді дякує всім громадянкам і громадянам, що йому допомогли у сьому ділі.

Зокрема дякує за грошеву допомогу товариствам: Жіноча Громада (Ню Йорк), Жеребецька Любов (Ню Йорк), Демократичний Клюб (Ню Йорк), Вільні Козаки міста Львова (Ню Йорк), Т-ву імени Ольги Бесарабової (Нюарк), а теж паням: Гупаловій і А. Мандзій з Ню Йорку.

Складає подяку Нюйорчанам, що прислали свої речі на виставу, а також і нашим громадянкам з Шикаґо, Детройт і инших місцевостий.

Вкінці дякує теж Українкам з Ню Йорку, котрі безкористно весь час вистави сиділи в українській будці і займалися щиро виставою та інформованням публики про український нарід.

Вид. Сюза Українок в Америці.

—o—

ДЖЕРЗІ СІТИ, Н. ДЖ.

Рутенство не минуло й нашої громади.

Відколи в Джерзі Сіти зайшла між Українцями злука долини міста з горою, і прийшов новий парох, всі були певні того, що аж тепер буде джерзісітська громада взірцем для других. Та на жаль, по році від прибуття нового пароха показалося, що є те саме, що й було. Вся праця пароха звернена на те, щоби виплатити довги на церкву та щоби чимскорше віддати епископови чистий маєток, виплачений кервавицею громадян.

Та думаю, що й нам терпець урветься. Бо чи ми тільки на те, щоби лиш платити? Чи може й ми повинні мати якесь слово? Чи за нашу кервавицю не маємо права навіть до того, щоби наш парох виконав те, чого собі бажає ціла громада? Чи ми маємо стерпіти те, щоби наш парох, закриваючись епископом, відмовився відправити панахиду по Франкови? Бож самі бачите, що кромі двох о.о. Лотовичів, всі другі священики відправляли панахиду за Франка в цілій нашій околиці. Коли парох слухає свого епископа навіть в таких чисто народних справах, так хай епископ утримує його. Нам не треба ні такого пароха ні такого епископа, коли ми їм потрібні тільки тоді, коли треба гроші давати. Коли наші рутенці відказуються помянути Франка, який нам, робітникам, такий милий, так ми відкажімся від рутенців і не даймо для них ні одного цента!

Відсвяткуймо гідно память Франка своїм концертом без участи рутенців, але запамятаймо собі це добре, що ворог Франка — це наш робітничий ворог, це ворог українського народа.

М. П.

БЕЗРОБІТТЯ В ПОЛЬЩІ.

—o—

По вісткам з Варшави число безробітних у Польщі постійно зменшується. Так за час від 31. липня до 4. вересня ц. р. число безробітних зменшилося загалом на 29,330 осіб. Дня 4. вересня ц. р. було в Польщі 235,407 безробітних.

Ця зміна полягає на: а) зменшенні числа безробітних на терені: а) Варшави (на 1,160 осіб), Біла (435), Плоцьк (239), Тернопіль (355), Влоцлавек (378), Дрогобич (44), Лодзь (9,452), Перемишль (90), Пйотрків (550), Барановичі (104), Каліш (93), Рівне (133), Ченстохова (1,150), Вильно (217), Островець (469), воєв. шлеське (6,284), Сосновець (2,573), Бидгощ (883), Радом (801), Острів (320), Седльце (786), Познань (220), Білосток (1,153), Торунь (49), Гродно (107) Грудьондз (224), Освенцім (1,165); б) на зрості числа безробітних: у Львові (125), Кельцах (26), Берестю (25), Новому Санчі (9), Вайгеровім (45), Станиславові (200), Тчеві (23).

Зменшення числа безробітних торкалося головно ґрупи шахтярів (на 5,102), гутників (1,427), металівців (2,511), робітників будівельних (1,511), текстильних (7,996) і робітників умових (266).

Крім цього на протязі серпня підпало зміні число безробітних, що працювали тільки частинно. Так зменшилося число робітників, працюючих тільки 1 день у тижні, на 3, число тих, що працювали 2 дні в тижні, на 1,324, число тих, що працювали 3 дні в тижні, на 4,931, число тих, що працювали 5 днів у тижні, на 16,074. Зате таких робітників, що працюють 4 дні в тижні, прибуло 5,287.

У звязку з цим станом безробіття зменшилося також число осіб, управнених до причинку, на 20,957. (Всіх, що побирають причинки з приводу безробіття, є понад 200,000 осіб). З відпавших 20,957 осіб припадає 6,260 людей на акцію, унормовану законом, а 13,576 людей на акцію доразову.

З поданих вище даних виходить, що нема чого радіти у Варшаві з приводу незначного зменшення числа безробітних у Польщі. Чвертьміліонова армія безробітних у такій державі, як Польща — цеж явище застрашаюче. А не слід забувати, що надходить осінь, в якій автоматично устають ріжні роботи. Отже в найблищому часі стан безробітних у Польщі зросте напевно до катастрофальних розмірів.

ХАРАКТЕРИСТИЧНА ЗАЯВА.

Ген. Пілсудскі, отвираючи перше засідання ради міністрів, зачав такою заявою: „Мої панове! Суспільна рівновага в управі держави забезпечена тим, що раз рядять консерватисти, другий раз т. зв. лівиця. Я хочу забезпечити суспільну рівновагу, покликуючи рівночасно обі сторони. В мойому кабінеті належать до консерватистів: Мейштофович, Незабітовскі, я і може п. Ромоцкі. Инші панове (тут наступив рух рукою) є по противній стороні.

СВЯТО УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТИ
В НЮ ЙОРКУ, Н. Й.

— відбудеться —

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 7-ГО ЛИСТОПАДА 1926 РОКУ

ЗІ СЛІДУЮЧИМ ПОРЯДКОМ:

1. Година 10. рано: збірка всіх українських товариств та братств в Українськім Народнім Домі.
2. Служба Божа за добро України та панахида за поляглих за волю.
3. Година 12.30 з полудня: Святочний похід, що уставиться в 7-мій вулици чолом до 2-ої Евені та піде, як слідує: 2-ою Евнею до гори, 8-ою вулицею на схід, Евнею А на діл, 2-ою вулицею на захід, 2-ою Евнею до гори і 6-ою вулицею до Народного Дому.
4. Святочні збори з промовами в салі Народного Дому.
5. Година 8. вечером: „Святочний концерт“ в Українськім Народнім Домі.

УКРАЇНЦІ! Як один візьміть участь в сім святі, станьте до походу та явіться на концерті!

Українські товариства і братства, українські школи з долу, з гори міста при 72-ій і 106-ій та з Бронксу і українські ветерани зволять явитися в церкві та станути до походу в повнім складі, на чолі з управами та прапорами!

Програму святочного концерту оголоситься на днях. 255

ЗА „СОЮЗ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ ТОВАРИСТВ“:
Ф. Литвинишин, голова; **Г. Ґалецький**, касієр; **І. Марусевич**, секретар.

Четвер вечер, Листопада 11.
Arcadia Auditorium
Woodward at Stimson
Український Національний Хор
Послідний виступ в Детройт
Александер Кошиць
ДИРИҐЕНТ.

ЦІНИ $1.10, $1.65, $2,20, $2.75.

ТИКЕТИ У GRINNELL BROS. МУЗИЧНІМ СКЛЕПІ, АБО ARCADIA.

ДРУКАРНЯ
У. НАРОДНОГО СОЮЗА „СВОБОДА“

виконує старанно, дешево і на час всякі друкарські роботи як: СТАТУТИ, ПРОГРАМИ І ТІКЕТИ НА КОНЦЕРТИ, ПРЕДСТАВЛЕННЯ, ПІКНІКИ І БАЛІ, ЯК ТАКОЖ КОВЕРТИ І ЛИСТОВІ ПАПЕРИ ДЛЯ БРАТСТВ, ТОВАРИСТВ І СЕСТРИЦТВ.

Проситься всі відділи У. Н. Союза удаватися зі всякими замовленнями до своєї власної друкарні на адресу:

„SVOBODA“, 83 Grand St., JERSEY CITY, N. J.

ОЛЕКСІЙ К. ТОЛСТОЙ.

КНЯЗЬ СЕРЕБРЯНИЙ

(Повість з часів царя Івана Грізного).

(20)

Зуздрівши царевича, вони всі упали на коліна.

— Чого ви просите, аршинники? — спитав недбало царевич.

— Батюшка! — відповіли старші, — прийшли ми пожалуватись твоїй милости! Будь нам заступником! Змилосердися над нашими головами! Нищать нас до чиста опричники, заїдають з жінками й дітьми!

— Бач, дураки! — сказав царевич, звертаючися з усміхом до Басманова.—Вони би хотіли й жінки й товар для одних себе держати! Та чого ви розревілись! Ідіть собі домів; я попрошу батюшку за вас, дураків!

— Батьку ти наш, дай Боже тобі многая літа! — закричали торгові люде.

Царевич сидів на кони. Біля нього був Басманов. Просителі клячали перед ними на колінах. Старший держав піднос з хлібом-сіллю.

Малюта все бачив крізь вікно.

— Государю, — шепнув він цареви, — мабуть його підбив хто-небудь з тих, що тепер з ним. Подивись, ось уже народ його витає.

І як чародій боїться нечистої сили, котру сам викликав, так Малюта перелякався виразом, котрий слова його викликали на обличчю Івана.

З лиця царського щезло все людське. Таким страшним ніколи не бачив його Малюта.

Минуло кілька хвиль. Як-раз Іван усміхнувся.

— Гриню, — сказав він, поклавши обі руки на плечі Скуратова, — як-то ти тільки-що говорив? Я рубаю сучча та галуззє, а пень стоїть здоровісінький?

— Гриню, — продовжав цар, помалу вимовляючи кожде слово і дивлячись на Малюту з якоюсь лячною довірчивостю,— чи берешся ти вирвати з коренем зраду?

Злобна радість скривила рот Малюти.

— Для твоєї милости берусь, — прошептав він, дрожучи увесь.

Лице Івана вмить змінилося. Усміх щез, а черти приймили холодну, невмолиму нерухомість. Здавалось, що обличча його викуте з мармору.

— Не треба зволікати!— сказав він уриваним і приказуючим голосом. — Ніхто щоби не знав про се. Він сегодня буде на ловах. Сегодняж нехай найдуть його в лісі. Скажуть, що впав з коня й убився. Знаєш ти Погану-Калужу?

— Знаю, государю.

— Там щоби найшли його!— Цар вказав на двері.

Малюта вийшов і в сінях відітхнув вільнійше.

Цар довго й не рухнувся. Потім він помалу підійшов до образів і упав перед ними на коліна.

Зі всіх слуг Малютиних, найвідважнійший і наймудрійший був стремінний його Матій Хомяк. Він ніколи не ухилявся від небезпеченства, любив буяти та наїжджати і уступав в звірстві тільки свому панови. Чи треба було підпалити село, чи підкинути грамоту, після котрої потім тратили боярина, чи спотребилось викрасти чиюнебудь жінку, — завсігди посилали Хомяка. І Хомяк підпалював село, підкидав грамоти і замісць одної жінки привозив їх кілька.

До Хомяка удався і тепер Григорій Лукіянович. Що вони з собою толкували, сього ніхто не почув. Але того самого ранку, коли гінці царевича всі вганяли по околици Москви, а увага стрільців, що стояли на чатах, губилась в очікуванню і кождий напружав свій зір, і ні один не журився тим, де його товариші, — тоді проміж села чвалали віддалюючись від місця ловів, Хомяк і Малюта, а серед них зі звязаними руками, привязаний до сідла, чвалав хтось третій, котрого лице закривав чорний платок, насунений до самого підборідка. Небавом пристали до них двайцять узброєних опричників, і всі разом чвалали дальше, не говорячи ні слова.

Лови тимчасом відбувалися дальше, і ніхто не завважав, що царевича нема, окрім двох стремінних, котрі тепер конали в ярузі, пробиті ножами.

О трийцять верстов від слободи, серед густого ліса, було багнесте і непроходиме болото, котре нарід прозвав Поганою-Калужею. Богато дивного росказували про се місце. Дроворуби боялись в сумерки підходити до нього близько. Впевняли, що літними ночами поверх води скакали та гралися світелця, душі людей, убитих розбійниками і кинених до Поганої-Калужі.

Навіть середодня болото видавалось таємничим. Великі дерева, без галузя в низу, піднималися з води каламутної та чорної. Відбиваючися в ній як в тусклім зеркалі, вони приймали чудний вид окалічілих людей і небувалих звірів. Не чути було по-близько болота людського голосу. Стада диких качок прилітали іноді купатися на його поверхни. В тростнику роздавався жалібний крик водяної курочки. Чорний ворон пролітав понад верхи дерев і зловіще краканнє його лунало в околици, Іноді чути було далеко-далеко стук топора, тріскание підрубаного дерева й глухе паданнє.

Але коли сонце спускалося в низ, коли над болотом піднималася прозора пара, стук топора замовкав і замісць давних звуків наставали нові. Зачиналось монотонне кваканне жаб, зразу тихе і уриване, відтак голосне, цілим хором.

Чим більше темнілось, тим голоснійше кричали комахи. Голоси їх чинили неначе один безупинний і довгий гук, так що ухо до него привикало і розріжняло крізь нього й далеке витте вовків і крик пугача. Мрака залягала все густійше; предмети тратили свій давний вид і одягались в новий вигляд. Вода, галуззя дерев і темні смуги зливались в одну цілість. Образи й звуки змішувалися разом і ставались недоступні для людського поняття. Погана-Калужа робилась власностю нечистої сили.

До сего то проклятого місця, та не темної ночи а ясного сонічного поранку, чвалав Малюта й опричники його.

Саме тоді, коли вони спішились і наганяли коней, другі молодці недоброї поверхности збирались в темнім лісі, не далеко від Поганої-Калужі.

XIII.

Ваньо Перстінь і його товариші

На широкій поляні, окруженій старими дубами і непроходимим ломаччем, стояло кілька земляних куренів; а проміж них, на пнях та ломачю, на купах сіна й сухого листу, лежала й сиділа купа людей всякого росту, в ріжних одежах. Узброєні мущини ненастанно виходили з глубини ліса й приставали до товаришів. Велика була між ними ріжнородність. Сермяги, плащі і гуньки, одні обірвані, другі блискучі від золота, виднілися крізь галуззє дерев. У деяких молодців припасані були до боку шаблі, другі гойдали в руках кистені*) або опирались на широкі бердиші.**) Не мало було тут рубців, зморщків, розчіхраних голов і бород нечесаних.

Буйне товариство розділилося на ріжні кружки. В самій середині поляни варили кашу і пекли на прутах мясо. Над тріскучим огнем висіли кітли; дим відділявся сизим облаком від зеленої мраки, що окружала поляну немов грубою стіною. Кухарі покашлювали, терли собі очи й відверталися від диму.

Трохи дальше, старий чоловік, зі сивою кучерявою головою, з довгою бородою, росказував молодіжи якусь казку. Він говорив стоячи й опершись на топір. Так старому лекше було розказувати, ніж сидячи. Він міг і випростуватись, і обернутися на всі боки, і в відповіднім місци замахнутись топором, і свиснути по молодецьки. Молодіж слухала його з великим задоволеннєм. Вони й уха нащурили й роти пороззявлювали. Хто присів на землю, хто виліз на сук, хто просто розпялив ноги й витріщив очи; але найбільша часть лежала на череві, оперлись ліктями о землю, а підборідком о долоні: воно, мовляв, наручнійше.

Дальше, два парубки лупили один одного по голові кулаками. Гра спочивала в тім, що хто бач з нас перший буде проситися. А ні одному сего не хотілося. Вже оба противники посинілили як буряки, а великанські кулаки раз-у-раз стукали о голови як молоти о клепала.

— Ей, чи не буде з тебе, Хлопку? — спитав той, що, бачилось, був слабший.

— Та ні, брате Андруню! як буде, скажу. А ось тобі так зараз плохо прийдеться!

І кулаки стукали дальше.

— Глядіть, братці, Андруньо зараз упаде!—говорили свідки.

— Ні, не впаде! — відповіли другі: — чогоб йому падати, у него голова міцна!

— А ось побачиш, що впаде! Але Андруневи дійсно не хотілось падати. Він взявся на штуку і, замість щоби вдарити противника по голові, тарахнув його кулаком по скрани.

Хлопко перевернувся.

Многі зі свідків захохотались, але більша часть розсердилась.

— Не чесно, не чесно, — закричали вони; — Андруньо злукавив! Вибити Андруня!

І Андруня зараз таки й вибили.

— Відки парнів Бог провадить? — спитав старий байкар кількох парубків, що приступили до огню і несміливо оглядались на всі боки.

Їх привів здоровий чоловік з широким ножем за поясом; парубки не мали збруї, вони були, бачилось, новики.

— Слухайте, соколики! — сказав обертаючись до них здоровий чоловік, — дядько Коршун питає, відки Бог приніс? Відповідайте дядькови!

— Та воно того, ось як буде. Я з під Коломни! — відповів один з парубків, трохи заікуючись.

— А по що з гніздечнка вилетів? — спитав Коршун: — чи мороз потис, чи надто жарко стало?

— Нехай жарко! відповів парубок: — коли опричники хату запалили, то спершу стало жарко, а як згоріла хата, то й мороз потис на дворі.

— Ось воно як. Ти, парубче, не дурний. Ну, а ти чого прийшов?

— А рідні шукати!

Розбійники захохотались.

— Он що вигадав. Якої собі рідні?

(Дальше буде).

*) желізна куля на довгім ремени.
**) гелебарда, партизана.

ПОІМЕННИЙ ВИКАЗ ЖЕРТВ

НА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ УКР. НАРОД. СОЮЗА по конець вересня 1926. року.

ВІДДІЛ 46.

Товариство Воля в Ню Йорку, Н. Й.

Жертва з каси відділу	$25.00
Жертви від членів	34.00
Разом	$59.00
Безруки Григорій	$4.00
Головінський Володимир	5.00
Головчак Олекса	1.00
Федаш Еміль	1.00
Кальмик Йосиф	1.00
Пасічник Іван	1.00
Туранський Петро	5.00
Угорчак Іван	5.00
Кобзістий Микола	1.00
Мандзюк Василь	5.00
Угорчак Семен	3.00
Батюк Антін	1.00
Мачинський Олекса	1.00

ВІДДІЛ 49.

Бр. св. Арханг. Михаїла в Торонто, Онт., Канада.

Жертва з каси відділу	$——
Жертви від членів	10.00
Разом	$10.00
Богонюк Григорій	$1.00
Мисюрка Іван	1.00
Яцків Микола	1.00
Бурка Іван	1.00
Дзюрман Михайло	1.00
Гнідий Гнат	1.00
Пуколь Дмитро	1.00
Мисюрка Яків	1.00
Семчук Петро	1.00
Юречків Николай	1.00

ВІДДІЛ 50.

Бр. св. Благовіщення, в Ст. Франкоіс, Мо.

Жертва з каси відділу	$ 5.00
Жертви від членів	23.00
Разом	$28.00
Ґолдак Павло	$1.00
Тиндик Іван	1.00
Була Іван	1.00
Була Антін	1.00
Була Параня	1.00
Броніцький Пилип	1.00
Ґреськів Йосиф	1.00
Ґардиґайло Мих.	1.00
Ґардиґайло Катерина	1.00
Коробій Іван	1.00
Кондрат Теодор	1.00
Кондрат Анна	1.00
Матолич Іван	1.00
Матолич Марія	1.00
Назаревич Михайло	1.00
Семко Іван	1.00
Кондрат Варвара	1.00
Броніцька Марґарета	1.00
Ґолдак Ева	1.00
Ґреськів Марія	1.00
Лазарів Йосиф	1.00
Семко Марія	1.00
Сорока Василь	1.00

ВІДДІЛ 51.

Бр. св. Архангела Михаїла в Ятесборо, Па.

Жертва з каси відділу	$——
Жертви від членів	23.00
Разом	$23.00
Батицький Роман	$1.00
Бобик Микола	1.00
Кухар Теодор	1.00
Баган Іван	1.00
Бурдяк Михайло	1.00
Хома Андрій	1.00
Хробак Антін	1.00
Чмиль Василь	1.00
Джумак Григорій	1.00
Ґоліян Дмитро	1.00
Кухар Анна	1.00
Мельник Анна	1.00
Робак Катерина	1.00
Тиравський Микола	1.00
Турок Василь	1.00
Вуйчик Анастазія	1.00
Вуйчик Іван	1.00
Вуйчик Михайло	1.00
Хома Юлія	1.00
Джумак Гелена	1.00
Ґоліят Каролька	1.00
Крекота Катерина	1.00
Воротилко Михайло	1.00

ВІДДІЛ 52.

Бр. св. Ів. Хрестителя в Голйок, Масс.

Жертва з каси відділу	$15.00
Жертви від членів	9.00
Разом	$24.00
Бучацький Петро	$1.00
Процишин Ілько	1.00
Процишин Зофія	1.00
Хрупалик Дмитро	1.00
Хрупалик Теофіля	1.00
Клемик Стефан	1.00
Павлившький Микола	1.00
Вавришин Ілія	2.00

ВІДДІЛ 55.

Бр. св. Михаїла в Куртіс Бей, Мд.

Жертва з каси відділу	$25.00
Жертви від членів	27.00
Разом	$52.00
Будагажий Василь	1.00
Чайковський Петро	1.00
Демчук Пилип	1.00
Корчинський Йосиф	1.00
Корчинський Антін	1.00
Кульчицький Петро	1.00
Крокош Стах	1.00
Ліщинський Ізидор	1.00
Микитюк Ілько	1.00
Семеньків Яків	2.00
Семеньків Петро	5.00
Семеньків Іван	2.00
Скренчук Василь	1.00
Шандровський Никол.	2.00
Шандровський Тома	2.00
Серко Василь	1.00
Биян Дмитро	1.00
Депута Франко	2.00

ВІДДІЛ 56.

Бр. св. Івана Хрестителя в Вілінґ, В. Ва.

Жертва з каси відділу	$10.00
Жертви від членів	44.00
Разом	$54.00
Адамяк Осип	$1.00
Антошків Никола	1.00
Антошків Іван	1.00
Банах Іван	1.00
Бліщ Андрій	1.00
Чайка Дмитро	1.00
Чулка Михайло	1.00
Федчак Григорій	1.00
Ганчик Юрій	1.00
Гиляк Іван	1.00
Кітляр Петро	1.00
Куляга Олекса	1.00
Куцло Теодор	1.00
Комарець Іван	1.00
Лихва Тимко	50
Марко Андрій	1.00
Петрик Пар. Мартин	1.00
Проць Теодор	1.00
Рафа Ілько	1.00
Реваковський Василь	1.00
Родзінський Павло	1.00
Стефанищин Василь	1.00
Солецький Йосиф	1.00
Тихоневич Тимко	1.00
Вітенко Петро	1.00
Вітенко Яким	1.00
Вербицький Петро	1.00
Зень Михайло	1.00
Яськів Василь	1.00
Бирка Пилип	1.00
Цюпинський Алексей	1.00
Грущкевич Стефан	1.00
Гобак Олекса	1.00
Когут Василь 2.	1.00
Карась Іван	1.00
Наконечний Петро	1.00
Палюх Іван	1.00
Пуцило Михайло	1.00
Пуцило Анна	1.00
Сєвний Юрко	1.00
Сирило Василь	50
Щегельський Іван	3.00
Вікера Юрій	1.00

ВІДДІЛ 58.

Бр. св. Петра і Павла в Ютіка, Н. Й.

Жертва з каси відділу	$10.00
Жертви від членів	8.00
Разом	$18.00
Кіналь Павло	$1.00
Клячко Яким	1.00
Піткова Ілько	1.00
Гарматюк Лука	1.00
Кіман Михайло	1.00
Лисогір Василь	1.00
Ликтей Петро	1.00
Матвіїв Демян	1.00

ВІДДІЛ 59.

Тов. Укр. Січ в Бріджпорт, Конн.

Жертва з каси відділу	$——
Жертви від членів	15.00
Разом	$15.00
Батог Дмитро	$1.00
Чапля Михайло	50
Галкевич Марія	50
Галкевич Михайло	50
Глива Іван	25
Іващишин Стефан	1.00
Крайтар Іван	1.00
Скочиляс Катерина	1.00
Винґренович Волод.	1.00
Гринюк Петер	1.00
Якубишин Йосиф	50
Левкович Юлія	1.00
Волк Йосиф	1.00
Андрусишин Марія	50
Дрозд Федор	50
Кузів Іван	25
Підлуський Василь	1.50
Постоловський Дмитро	1.00
Шиманський Мартин	1.00

ВІДДІЛ 64.

Тов. Тараса Шевченка в Петерсон, Н. Дж.

Жертва з каси відділу	$25.00
Жертви від членів	27.00
Разом	$52.00
Атаманець Семен	$1.00
Ільковиич Іван	1.00
Левуш Гарасим	1.00
Матвіяс Василь	1.00
Ничка Гнат	1.00
Пачковський Пилип	1.00
Сайдак Антін	1.00
Тиливяк Пилип	1.00
Ґема Іван	1.00
Атаманець Стефан	1.00
Атаманець Василь	1.00
Дворецький Семен	1.00
Гайда Теодор	1.00
Григорчук Василь	1.00
Гаврилюк Кондрат	1.00
Ющишин Михайло	1.00
Левуш Анна	1.00
Похмурський Павло	1.00
Редчук Дмитро	1.00
Сас Михайло	1.00
Винярський Сергій	1.00
Крильовський Петро	1.00
Сосовський Стефан	1.00
Кавецький Микола	1.00
Махомета Петро	2.00
Матвіяс Балагий	1.00

ВІДДІЛ 65.

Бр. св. Володимира в Елизабет, Н. Дж.

Жертва з каси відділу	$——
Жертви від членів	36.00
Разом	$36.00
Бабій Катерина	$10.00
Федош Теодор	5.00
Качуряк Константин	5.00
Заканин Михайло	5.00
Ваняк Василь	5.00
Сенько Іван	2.00
Грабар Стефан	2.00
Хабурський Петро	2.00

ВІДДІЛ 69.

Тов. Зоря в Ню Йорк, Н. Й.

Жертва з каси відділу	$25.00
Жертви від членів	20.00
Разом	$45.00
Дяков Йосиф	$2.00
Приймак Іван	1.00
Василишин Николай	10.00
Вікарик Ілія	1.00
Бахусович Михайло	1.00
Бобецький Іван	1.00
Банчук Василь	2.00
Ковбасник Николай	1.00
Ковбасник Текля	1.00

(Далі буде).

УКРАЇНСЬКА ПІСНЯ ПРИТЯГАЄ ВСІХ.

Так як цвітка збуджує серця і найпокірніших, так і українська пісня співана хором, зложеним з 33 найдобірніших співаків під батутою Олександра Кошиця, яка за послідних 4 роки наповнювала радістю західний світ, є тим побудителем як для менше так і для більше вишколеної артистично публики.

Се в першій мірі тому, що пісні, співані Українцями, се пісні народні, се вираз народної утіхи і смутку, любови і ненависти, борби і любви, їх святочні забави і гимни віри в будучину — словом, се народний і духовий висказ, захований людською расою, мало коли досі співаний з таким чуттєм, як потрафлять виявити його Українці.

Члени Українського Національного Хору, се вибір з поміж найліпше талановитих співаків з поміж 26,000 кандидатів, зголосившихся з 1,800 співацьких кружків по всій Україні, котрі з них мають нераз і по пару тисяч членів.

Є тут особлива закраска поганства та християнства в релігійних піснях, ся дивна домішка пояснюєсь тим, що православна церков ніколи не перешкаджала народній поезиї, як се робила церков латинська в давнину. Прихід християнства в славянських краях ще побільшив сю поезію, додаючи їй більше мягкости, а може і більше смутку з християнських часів, для поетичної і побожної натури перших віруючих.

Тому українська народна пісня, се від початку до кінця народний темперамент, від смутку до веселости. І сей славний Хор, котрий ширить сю гарну пісню по всіх землях, осягає свою ціль своїм незвичайним вишколеннем, незрівнаною ритмікою, або сильною та форсовною динамікою.

Сей славний хор дасть лишень раз концерт в Arcadia Auditorium, Detroit, Mich., в четвер вечером, листопада 11-го, 1926, при співучасти Макса Полякова, славного молодого американського скрипака як солісти.

ГАРКАВЕНКО бореться в Ню Йорку 8-го листопада в Армори на 34 ул. Його противником буде великий силач Греції Билл Демитради. Коли Гаркавенко потрафить побороти сього силача, тоді перед ним отворена буде велика слава в Америці.

Гаркавенко бориться в Ньюарку в пятницю, 5-го листопада в Лаврел Гарден, 457 Спрінгфілд Евню. Борба в Ньюарку викликує велике заінтересовання. 255

БАНКИТИР УМЕР

комедія з сільського життя на три дії.

виступає в сій штуці 14. осіб. — Ціна 35 центів.

Замовлення слати до книгарні „Свобода".

"SVOBODA," 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ВІДОЗВА

до Українців села Носів, повіт Підгайці, Галичина.

Дорогі Родимці;

На днях одержав я листа з нашого рідного села Носів. Наші братя хотять збудувати собі Народний Дім, в котрім містилися би кооператива, читальня Просвіти і галя для концертів і театральних представлень. І в тій справі наші братя звертаються з просьбою до нас, щоби ми їм помогли збудувати народну святиню, щоби вони мали свою рідну хату, бо в сій хаті своя правда і сила і воля. Отож я звертаюсь до Вас, Дорогі Родимці, з села Носів, повіт Підгайці, щоби по всіх місцевостях зложили Ви жертви від себе самих, а при тім кождий з нас нехай не жалує свого труду, і піде поміж своїх краянів і знакомих і попросить о жертву, а я певний сего, що і чужі люде не відмовлять нам, а всі щось дадуть. А в той спосіб ми причинимось дуже богато, і поможемо нашим братам в так важнім їх ділі.

Гроші можете слати на мої руки, а я зібравши більшу суму гроша відішлю на руки комітету. Моя адреса: Michael Fatiuk, 368 Walnut St., Yonkers, N. Y., або можна слати до головного касієра: Pawlo Dowzynsky, Nosiw, o. p. Zawaliw, East Galicia.

За Комітет будови Народного Дому в Носові:

о. Гайдукевич, голова; Павло Довжинський, касієр; Іван Лужний, Мартин Сокольський, Никола Середний, Пилип Фатюк, члени; Володимир Мороз, секретар.

ЯК ХОЧЕТЕ КУПИТИ АБО ПРОДАТИ дім, бизнес або фарму, як хочете переслати гроші доярами до своїх кревних або залагодити якунебудь правну справу, так прошу удатися до: WALTER KOSTETSKI & CO., Inc., Business & Real Estate Broker, 4309 Germantown Ave., Philadelphia, Pa.

ВСЕСВІТНА ІСТОРІЯ.

Написав Н. Чайківський. — Всесвітна Історія часть І.: старинна історія стор. 280. — Є се нове видання популярної (за др. Туґецом) історії, написаної коротко і звязково. В новому виданню богато ілюстрацій. — Часть II.: середні віки, стор. 246. — В сій частині звернено належну увагу на укр. історію, чого давніще не бувало. — Часть III.: нові часи, стор. 304. — Сей підручник доводить історичні події до 1911. р. Як і в других частинах, так і тут, звернено велику увагу на укр. історію і на кінці додано реєстр важніщих історичних дат.

Всі три томи в оправі $3.25.

"SVOBODA"

83 Grand St., Jersey City, N. J.

НА ПОМІЧ СТРАЙКУЮЧИМ В ПАСЕЙКУ, Н. ДЖ.

PERTH AMBOY, N. J.

Бр. св. Василія, від. 168 У. Н. Союза, на своїм місячнім мітінгу 3. жовтня ухвалило з каси $10, а між членами зібрано $8.50. Разом $18.50. Жертви зложили: по 50 ц.: Г. Німий, Н. Стрівка, А. Бажан, І. Нуневич; по 25 ц.: Г. Ґиба, П. Маник, Г. Дячишин, Д. Дячишин, І. Стек, Н. Березовський, О. Семків, П. Крічковський, І. Білінський, Т. Іванило, Г. Квасниця, І. Цимбалістий, І. Попаца, І. Мацюрак, Н. Шемберко, І. Чмир, Н. Пацин, А. Запотічний, І. Денис, К. Ґіжий, Г. Ґелета, Г. Бабин, І. Ґелета, Т. Іванило, С. Дячишин, М. Даньків.

П. Маник, секр.

NORTHAMPTON, MS.

Тов. Укр. Січові Стрільці, від. 44. У. Н. Союза, на своїх зборах ухвалило з каси Тов. суму $15.00.

А. Чепеляк, секр.

ДІТРОЙТСЬКА ЖЕНЩИНА ПОЗДОРОВІЛА!

Здавалось, що умре.

Дітройт, Міш. Зі всіх щасливих жінок п. Марія Демко є найщасливійша. На неї вже не було надії і доктори говорили виразно, що вона помре. Вона хорувала вже пять літ і кождого дня виглядала що раз гірше та гірше, так зле, що можна було бачити її кости під шкірою. Вона не могла плекати своєї дитини та майже все лежала. Виглядало, що для неї нема виходу. Однак на щастє написала вона по свою матір да краю. Її мати була акушеркою і знала де-що про лікарства. Скоро мати лишень подивилась на свою дочку, знала від разу, що з нею діється, бо вона бачила вже не один раз людий, терплячих від солітера в старому краю. Вони післали по добре лікарство до Пітсбурґа — котре зробило свою роботу. Днесь, як раз два тижні по приїзді її мами, вона відзискала чотирнайцять фунтів, по викиненню хробака около пятьдесять пять футів довгого. Тисячі мущин, женщин і дітий терплячих лічиться безуспішно на ріжні другі хороби, коли їх дійсний клопіт є цей потвір солітер. Певними познаками цего є відходячі части того паразита. Другі симптоми є брак апетиту з вімковим лакімством, обложений язик, зага, болі в крижах, членах і в ногах, заворот голови, біль голови, млости як порожний жолудок, нидіння, підкови попід очи. Жолудок отяжілий, надутий, часами дається відчувати дивне буркотіння від жолудка до внутренностий. Знова чується якби щось підсувалося назад до горла. Пацієнт має жовту шкіру, тратить на вазі, має немилий віддих, спльовує що хвилини, попадає в апатію, знеохота до праці, завсігди лінивий. Є відомо, що епілептичні напади спричиняє цей потвір, котрий часто доростає понад 50 стіп. Коли досягне до гортанки може удусити свою жертву. Позбудьтеся цего потвора сейчас, заки підкопає ваше здоровля безповоротно. Вишліть $10.48 за дозу Laxtan, коли хочете позбутися цего страшного паразита. Laxtan є нешкідливий навіть коли у вас нема хробака. Продається лише у Royal Laboratory, 148 Netting Buildg. Windsor, Ont. На забезпечення посилки додайте 25 центів окремо. За після-платню не висилаємо. (C.1)

„ЦАРІВНА"

ПОВІСТЬ

написала ОЛЬГА КОБИЛЯНСЬКА

Ціна $2.00.

Можна набути в Книгарні „Свобода"

"SVOBODA"

83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

ВІДОЗВА

ГРОМАДЯНИ ЖОВКІВЩИНИ!

Приступаємо до великого діла!

Будуємо в осередку нашого повіта в Жовкві дім-твердиню, де мають найти поміщення всі наші просвітні, культурні установи. Будуємо ту твердиню, щоби тим нашим організаціям дати змогу повести успішну і певну боротьбу за нашу і наших дітий кращу долю, ширити освіту і культуру, хоронити наш нарід перед ворожим вимиском та стояти на сторожі раз здобутих прав.

Праця над великим ділом вже розпочата. Покликаний до життя „Повітовий Комітет будови дому і салі" в Жовкві працює вже від двох літ. Початкові, формальні приготовання покінчено. Плян праці підготований. Вишукано і закуплено при вул. Глинській найкращу і найвідповіднійшу площу — пляни будови виготовлені й затверджені — будівельний матеріял законтрактований і в части вже звезений. Кошти сеї будови обчислені приблизно на пятьдесят тисяч золотих польських (пять тисяч долярів американських) має покрити цілий жовківський повіт, всі його горожани, і ті горожани Жовківщини, що за океаном, всі — котрим дорога будучність нашого народу.

Обовязком кождого свідомого горожанина Жовківщини буде зложити свою цеголку на ту будову, бо з малих лепт-цеголок стане велика будова-твердиня, гордість нашого повіту.

Горожани Жовківщини!

Відчиніть своє серце, відкрийте уха, не будьте самі собі ворогом, отворіть свої нерви жертвенности і покажіть перед цілим краєм, що Ви зрозумієте вагу цего діла і що шукаєте своєї долі не в кому іншому а в собі.

Не пожалуйте труду, ні зусиль, ні грошевих жертв на ту ціль.

Нехай кождий богатий чи бідний стягнеться на малу жертву, бо тільки через щиру і загальну жертвенність зі славою і честю покінчимо розпочате діло.

Повітовий Комітет будови, свідомий своєї тяжкої праці, а заразом відвічальний за успішне переведення того діла, взиває:

1. Перевести загальну збірку в всіх громадян Жовківщини в Америці і Канаді.
2. Взиває всіх земляків зі Жовківщини, щоби деклярували відповідну квоту на фонд будови.

Імена тих жертводавців, котрі офірують на фонд будови значнійшу квоту, будуть вписані в Пропамятній Книзі, на вічну память грядучих поколінь. Імена всіх земляків-жертводавців з Америки і Канади будуть подані до публичного відома в часописях.

Приступаймо всі разом до великого діла!

Повітовий Комітет будови Дому і Салі в Жовкві:

Д-р Теодор Михайлівський, о. Володимир Утриско, Іван Сінгалевич, Володимир Данилович, Антін Гумен, Макар Петро, Кость Сало, о. Омелян Погорецький, о. Северіян Бараник ЧСВВ, Йосиф Пеленський, Василь Галапац, Григорій Богачевський, Андрій Рудник, Дамян Нюнька, д-р Іван Романків.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПОШУКУЮ женщини старшої або яка би тільки могла занятися домом і трема дітьми, котрі ходять до школи. Платня після умови. Прошу голоситися до: 253-55

DM. MAXEMOW,
104 Marshall St., Elizabeth, N. J.

ПОВІДОМЛЕННЄ. Отсим подається до відома Письменникам, книгарням, видавництвам та членам Запорожської Січи, від. 245 У. Н. С., і всім симпатикам, що моя адреса нова єсть: **ВАСИЛЬ ГАСІЙ, 9 Jersey St., Trenton, N. J.** 255-6

АДВОКАТ
Б. ПЕЛЕХОВИЧ
2300 WEST CHICAGO AVENUE CHICAGO, ILL.

Практикує у всіх судах; займається переглядалнем абстрактів; виготовляє контракти купна і продажі; перепроваджує спадкові справи; полагоджує старокраєві патентові і прочі справи. 191—

НАПАД ДИХАВИЦІ СКОРО УСТУПАЄ

Джансонів Белладона Пластер Усуває Терпіння.

Тисячі людей переконалися, що Джансонів Белладона Пластер є добрим порятунком в случаю страшних атаків дихавиці.

Дихавиця є глибоко закоріненим недомаганням і походить з ріжних причин та потребує лікарської помочі. Підчас лікування дихавичні будяться часто серед ночі в тяжкім і віддих запираючім кошлю. Коли в такім випадку приложити Джансонів Белладона Пластер, то напади уступають часто майже в один мент.

Таких нічних нападів можна часто й зовсім оминути коли приложити перед спанням до грудей Джансонів Белладона Пластер. Лікарство, що є в пластері, проникає крізь шкіру та вспокоює мускули і подражнені нерви. Як-що у вас дихавиця і вам дошкулюють такі нічні атаки, то спробуйте Белладона Пластер. У великій більшости випадків він помагає. Всюди в аптиках.

Телефон: Gramercy 5881.
Др. К. Д. БІЛИК
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР І ХІРУРГ.
ЕЛЕКТРИЧНІ ПРИРЯДИ.
урядові години: від 10. до 12. рано. від 6. до 8. вечер.
В неділі: від 2. до 4. попол.
311 E. 18th ST., NEW YORK CITY.

DR. M. SMITH
18 EAST 7th STREET, NEW YORK
Tel. Orchard 6072
коло церкви св. Юрія.
Говорить по українськи.
Лічить успішно недуги мущин, женщин і дітий.
Наймодерніші електричні апарата.

ВДАВАЙТЕСЬ ДО СПЕЦІЯЛІСТИ ПРАКТИКУЮЧОГО 27 ЛІТ У ВАШИХ НЕДУГАХ.

Без ріжниці, як застаріла Ваша недуга, я Вам поможу.

Хронічні недуги мущин і женщин лічу успішно модерними методами. **ДАЮ СКОРІ РЕЗУЛЬТАТИ** у всіх недугах нервових, шкірних, кровних, ниркових, мочевих, ревматичних, гемороїди та недугах кишок. З егзамінуйте вашу кров.

Мої оплати умірковані, включаючи особисті оглядини при кождій візиті. X-РЕЙ і хемічна аналіза.

ПОРАДИ І ОГЛЯДИНИ ДАРОМ.

DR. LOUIS ZINS, 110 E. 16th ST. NEW YORK,
межи 4th Ave. і Irvington Pl.
Години: Денно 9. рано до 8 вечер; в неділі від 9 рано до 4 пополудни.

HOLLUB'S
ПРИРОДНО ЛІЧНИЧИЙ ЗАКЛАД.

Здоровля — се Ваш найбільший скарб. Чомуб його не пильнувати? Не зволікайте, аж буде запізно.

Ревматизм, лумбаґо, нестравність, затверджения, нервовість, безсонність, сціятика, усуваємо нашими найновійшими електричними методами. 245—

Електричні і шведський масаж. Зільні купелі, електричні лямпи.
Лікар в офісі. Адреса:
801 — 45th ST., ріг 8-ої Евні
BROOKLYN, N. Y.
Telephone: Windsor 0930.

Коли маєте КАТАР МІХУРА або МОЧЕВИЙ БІЛЬ попробуйте SANTAL MIDY Продаєсь у всіх Аптиках. Дає скору пільгу

ЮЛІЯ ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ВИНАЙМАЄ КАРИЧІ НА ВЕСІЛЯ, ХРЕСТИНИ І ВСЯКІ ДРУГІ ЗАБАВИ.
129 E. 7th ST., NEW YORK CITY
Telephone: Orchard 2868

При всякій нагоді складаймо жертви на Сиротинець-Захист Українського Нар. Союза